

OTOMOTİV TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ

A

A Sütunu:

Otomobilin orta gövdesinin önünde yükselen, tavanı taşıyan sağ ve sol köşede bulunan ve içinde pasif güvenlik destekleri olan sütun.

ABS:

Almancadaki Anti-Blockier System'in kısaltmasından oluşur. Bunu bazı firmalar ALS (Anti-Lock System) adıyla da kullanıyor. Tekerleklerin frenleme sırasında kilitlenmesini önler. Bu sistemde her bir tekerlekteki algılayıcılar yoluyla ABS'nin beynine tekerleklerin durumu hakkında bilgi gönderilir. Tekerleğin durduğu iletilindiğinde sistem devreye girerek freni kısa bir süre için serbest bırakır. Frenleme sürdüğü için yeniden tekerlek kilitlenir ve sistem yeniden freni serbest bırakır. Bütün bunlar aslında frenleme sırasında bazı sürücüler tarafından uygulanan "pompalama" işleminin makine tarafından yapılan biçimidir. Doğal olarak, bu sistem çok daha çabuk ve etkili bir şekilde çalışır. ABS ile ilgili yanlış bir inanış fren mesafesini "her zaman" kısalttığıdır. Genel olarak bakıldığında otomobillerin çoğunda ABS sayesinde fren mesafesi biraz daha kısadır ama bazılarında ABS ile fren mesafesi değişmez ya da biraz daha uzun olabilir. Ama ABS'nin esas işlevi frenleme sırasında direksiyon kontrolünü sağlamaktır. Böylece, bir virajda lastikleri kilitleyecek kadar sert fren yapıldığında araç viraj dışına kaymadan normal çizgisine yakın bir çizgide frenleme yapabilir. Ya da, frenlemeye rağmen araç duramayacaksa öndeki araç ya da engele çarpmamak için direksiyonu kırarak yana geçebilir ve böylece kaza önlenmiş olur. ABS' li araç kullanan sürücülere uyarı: A.B.D.'de yapılan bir araştırmaya göre ABS' li araç kullanan sürücülerin daha fazla kaza yaptığı ve bu kazalarda araçların daha fazla hasar gördüğü belirlenmiş. Bunun nedeni ise, ABS'nin nasıl kullanılacağına doğru bilinmemesi. ABS ile ilgili olarak şunların akılda tutulması gerekir: Birincisi, ABS ancak herhangi bir tekerlek kilitlendiğinde devreye girer. Yani tekerlekler kilitlenmediği sürece normal bir fren gibi kullanılır (yani, fren yapılır). İkincisi, ABS' li araçların fren pedallarına normal frenlerde olduğu gibi basılır; hafif fren için biraz, sert fren için daha sert gibi. Yapılan araştırmada Amerikalı sürücülerin araçta ABS bulunmasına güvenerek frene az bastığı ve bu nedenle (sürücüye bağlı olarak) daha çok kaza ve hasar meydana geldiği belirlenmiş

AC - Klima Sistemi:

Araçın içindeki havanın sıcaklığını ve nem oranını ayarlayan sistem.

Acil Durum Freni:

Hidrolik fren sisteminden ayrı olarak çalışan, acil durumlarda aracı durdurmaya veya yavaşlatmaya yarayan fren sistemidir.

Ackermann Direksiyon Sistemi:

Araç dönerken içte kalan tekerleğin daha keskin bir dönüş yapmasını sağlayan bir sistem

Adezyon:

Sıvıların veya madenlerin birbirlerine yapışmasını sağlayan kuvvete adezyon denir.

Aerodinamik:

Aerodinamik, araçların havanın içinde nasıl hareket ettiğini inceler. Aerodinamik genelde hava ile havanın içinde hareket eden katı kütleleri inceleyen bir bilim dalıdır. Otomobillerin hava sürtünme katsayısının düşük olması ve havanın içinden daha kolay geçebilmesi, aracın dengesini ve yakıt tüketimini olumlu etkileyen faktördür.

Airbag (Hava Yastığı) - SRS (Supplementary Restraint System) :

Hava yastığı çarpışmalara karşı yolcuyla koruma derecesi son derece yüksek olan bir ek koruma sistemidir. Hava yastığı bir çarpışma sırasında algılayıcılardan gelen uyarı sonunda şişerek, çarpışma yönünde yolcuyla karşılayan koruyucu bir kalkan oluşturur.

Akıcılık Derecesi (Viskozite) :

Bir sıvının dar bir boğazdan akabilmesine o sıvının akıcılık derecesi denir. Bu, belli bir hacimdeki sıvının belli bir çaptaki delikten akma zamanıdır. Akıcılık derecesi viskozite ile ifade edilir.

Aks:

Üzerinde bir veya daha fazla tekerleğin döndüğü otomobil eksenine dik bir mildir.

Aks Mesafesi (Dingil Mesafesi) (Aks Açıklığı):

Ön tekerleklerin merkezi ile arka tekerleklerin merkezi arasındaki uzaklıktır. Büyük aks mesafesi, aracın dengesini ve sürüş özelliklerini olumlu olarak etkileyen bir faktördür.

Akselerometre (İvme ölçer):

Aracın ivmelenmesini ölçen alet.

Aktarma Organları:

Motor gücünü tekerleklere aktaran parçalar.

Aktif Güvenlik Sistemleri:

ABS, ESP, mesafe kontrol sistemi gibi aracın kaza yapmasını engellemeye çalışan ve güvenliği arttıran sistemlerdir.

Aktif Gergili Emniyet Kemer:

Bu tip bir sistemde özel bir algılayıcıya bağlı bir gergi sistemi devreye girerek, yolcu, emniyet kemeri üzerine yüklenmeden önce kemeri gerer. Böylece yolcunun hareketi en aza indirgenmiş olur.

Akümülatör:

Akümülatörler elektrik enerjisini kimyasal enerji halinde depo ederek, devrelerine elektrikli alıcılar bağlandığı zaman bu kimyasal enerjiyi tekrar elektrik enerjisine çeviren araçlardır.

Akümülatör Kutup Başı:

Akümülatörün dış tarafında üzerinde (+) ve (-) işaretleri bulunan, akümülatörden pozitif ve negatif elektrik akımlarının verildiği güç noktalarıdır.

Alt ölü nokta:

Pistonun silindir içinde inebildiği en alt noktada, yön değiştirmek için bir an durakladığı yerdir. Kısaca A.Ö.N. olarak belirtilir.

Alternatör:

Şarj dinamlarının aksine dalgalı (alternatif) akım meydana getiren araçlardır.

Amortisör:

Otomobilde yayları frenleyerek aşırı ani yaylanmaları ve yay salınımlarının devam etmesini önler.

Ana yataklar:

Ana yataklar, motorda krank milini taşıyan yataklardır.

Antifriz:

% 50 glycol + % 50 su karışımı bir sıvıdır. Soğutma sisteminde bulunan radyatör içindeki su, soğuk havalarda donarak genişebilir ve soğutma sistemine zarar verebilir. Radyatörde bulunan suya ilave edilen antifriz suyun donmasını engeller. Antifriz ayrıca radyatörü ve soğutma sistemini pas ve korozyondan korumak amacıyla da kullanılır.

ASR - Patinaj önleme Sistemi:

Kaygan yol koşullarında özellikle kalkış anında otomobilin patinaj yapmasını engelleyen sistem

Atalet:

Cismin herhangi bir hareket yönü veya hız değişikliğine karşı gösterdiği direnme.

Ateşleme avansı:

Silindirde sıkıştırılan yakıt-hava karışımının ateşlendikten sonra tamamen tutuşabilmesi için gereken süredir.

Ateşleme bobini:

Ateşleme sisteminin bir parçasıdır. Transformator gibi görev yaparak batarya voltajını yüksek volta yükseltir.

Ateşleme noktası:

Motorinin sıkıştırılma sonucunda silindir kafasındaki sıcak gazların içine püskürtüldüğü anda kendiliğinden ve hemen ateş alma sıcaklık noktasına ateşleme noktası denir.

Ateşleme sıçraması:

Yanlış bujinin karışımı tutuşturmasına ateşleme sıçraması denir. Ateşleme sıçraması genellikle buji veya distribütör kapağının ya da tevzi makarasının hatalı oluşundan meydana gelir.

Ateşleme sırası:

Motor silindirlerinin ateşlenme sırası veya silindirlerde güç zamanının meydana geliş sırasıdır.

Ateşleme sistemi:

Otomobil motorlarında silindirlerde sıkışan hava-yakıt karışımının yakılabilmesi için bujilere yüksek voltajlı kıvılcım sağlayan sistemdir. Ateşleme sisteminde batarya, ateşleme bobini, distribütör, kablolar ve bujiler vardır.

Atlama ile çalıştırma:

Aküsü bitmiş bir aracı başka bir aracın aküsü yardımıyla çalıştırma.

Atmosferik basınç:

Dış hava ağırlığının aşağıya doğru basma kuvvetine atmosferik basınç denir.

AWD - All Wheel Drive:

Araçlarda kullanılan bir tür tüm tekerleklerden çekişin sağlandığı sistem. Genellikle off-road amaçlı kullanılmayan bir sistemdir.

AWS - All Wheel Steering:

Direksiyonun dört tekerleği birden yönlendirebildiği sistem.

Ayarlanabilir Amortisörler:

Yol durumuna göre yumuşaklığı ayarlanabilen bir tür amortisör sistemi.

B**B Sütunu:**

Otomobilin orta gövdesinin ortasında yükselen, tavanı taşıyan sağ ve sol tarafta bulunan sütun.

Bağ:

Supap yuvalarına takılan madeni halka. Genellikle yüksek sıcaklığa dayanabilen malzemedendir yapılı ve egzoz yuvalarına takılır.

BAS - Brake Assist System:

Ani frenlemede fren hidroliği içindeki basıncı arttıran ve her tekerde eşit fren gücünün oluşmasını sağlayan sistem

Basınçlı kapak:

Soğutma sistemini basınç altında çalıştıran supaplı bir kapak olup, suyun kaynamasını ve kaybını önler.

Baskı yatağı:

Kavrama pedalına basıldığı zaman, baskı parmaklarını bastırarak motorla güç aktarma organlarını ayırır.

Baş Dayanağı:

Sürücü ve yolcuların baş ve boyun kısımlarını özellikle arkadan çarpmalarda koruyan koltuğun üst kısmındaki dayanak

Benzin:

Ham petrolden elde edilen ve motorda yakıt olarak kullanılabilen bir hidrokarbondur.

Beygir gücü:

Belli miktarda bir güç ölçüsü: dakikada 33.000 ft-lb'lik (foot-pounds) veya saniyede 75 kg metrelik iş.

BHP - Brake Horsepower:

Tekerlekler veya kardan mili yerine "genellikle" krank milinden ölçülen ve motor tarafından üretilen gerçek gücü gösteren ölçüdür. Bu ölçümde vites kutusu, alternatör, diferansiyel, su pompası gibi parçalar bağlı değildir. "Brake Horsepower" denmesinin sebebi mildeki gücün bir frenleme mekanizması tarafından absorbe edilmesiyle ölçülür

Bijon:

Tekerlekleri araca sabitlemeye yarayan cıvata.

Bijon Anahtarı:

Bijonları sökmeye veya sıkmaya yarayan alet.

Biyel başı:

Biyelin, krank mili biyel muylusuna takılan kısmı.

Biyel cıvataları:

Biyel başına biyel kepini bağlayan cıvatalar.

Biyel kepi:

Biyelin biyel muylusuna bağlanmasını temin eden parça.

Biyel muylusu:

Krankta, biyelin bağlandığı hassas yüzey.

Biyel yatağı:

İçinde krank mili biyel muylusunun döndüğü, biyel başındaki yatak.

Biyeller:

Motorda pistonla, krank mili biyel muylularını birleştirir.

Boşluk:

İki hareketli parça yada hareketli parça ile sabit parça arasındaki boşluk (Yatak ve muylusu arasında olduğu gibi)

Boxer motor:

Silindirleri yatay bir düzlem üzerinde ve krankın iki tarafında bulunan yatık silindirli motor.

Bench Seat:

Otomobilin arka koltukları gibi aracın tüm eni boyunca uzanan koltuklara verilen isim.

Bucket Seat:

Tek kişilik koltuklara verilen isim

Buhar tamponu:

Yakıt sistemindeki benzinin buharlaşması sonucu, karbüratöre benzin akışını geciktiren veya durduran olaydır.

Buji:

İki elektrotu ve porseleni bulunan bir parçadır. Motor silindirlerinde bir kıvılcım atlama aralığı sağlayacak şekilde yapılmıştır.

Buji Tırnak Aralığı (Buji Elektrot Aralığı):

Bataryalı ateşleme sisteminde buji tırnak aralığı genellikle 0,6 - 0,8 mm arasındadır.

Burç açıcı zimba:

Silindirik bir takım olup, üzerinde gittikçe büyüyen çaplarda silindirik kısımlar vardır. Burçları yerinde sıkıştırmak için kullanılır.

Burç:

Bir deliğe takılıp yatak vazifesi gören silindir parça.

Burulma dengeleyicisi:

Titreşim damperinin aynısıdır.

Büzerek geçirme:

Bir çeşit sıkı geçmedir (Piston piminin piston pim yuvasına alıştırılması gibi). Dış parça (piston veya burç) ısıtıldıktan sonra pim takılır. Dış parça soğuduğunda, büzülerek diğer parçayı sıkar.

C**C Sütunu:**

Otomobilin arka tarafındaki, tavanın arka kısmını ve arka camı taşıyan sütun.

CBC - Cornering Brake Control:

Arka akstaki frenlerin optimal kullanımını sağlayan yardımcı fren sistemi.

Cabriolet (Cabrio):

Üstü tümüyle açılabilen araçlara verilen isim.

CDI - Common-rail Direkt Injection:

Bosch tarafından geliştirilen dizel yakıtın yaklaşık 1350 bar basınç ile yanma odasına püskürtülmesini sağlayan sistem. Common-rail sisteminde her enjektörden silindirin o anlık ihtiyacı kadar motorin geçiyor. Böylece yakıt tüketimi azalıyor ve performans artıyor.

Conta yapıştırıcısı:

Contalara sürülen yapıştırıcı bir maddedir.

Conta:

Motorda birbirine birleştirilen motor parçalarının arasına sızdırmazlık sağlamak için koyulan mantardan, madeni levhalardan veya diğer malzemelerden kesilip delinerek, parçalar arasına koyulan ve sıkılan malzemedir.

Coupe:

İki bazen de üç kapılı olarak tasarlanan ve sert tavanlı, üstü açılmayan, dört ya da beş kişinin seyahat edebildiği otomobillerdir.

Concept otomobil:

"Kavram otomobilleri" de denilen, henüz üretime girmemiş, muhtemelen de girmesi planlanmayan otomobillerdir. Bu araçlar, genel olarak gelecekte üretilmesi planlanan araçlarda kullanılabilecek teknolojik yeniliklerin sergilenmesi amacını taşır. Bu tür araçların çok azının üretimine karar verilir.

D**Debriyaj (Kavrama):**

Pedalla harekete geçirilen ve motorla vites kutusunun bağlantısını keserek vites değiştirilmesini sağlayan sistem.

Debriyaj Diski:

Debriyaj miline bağlı olan ve üzerinde sürtünmeyi sağlayacak bir malzeme olan yuvarlak metal parça.

Debriyaj Mili (Kavrama Mili):

Vites kutusu grup dişlilerini çeviren dişlinin bulunduğu mildir.

Debriyaj Pedalı:

Motorla vites kutusunun bağlantısını keserek vites değiştirilmesini sağlayan debriyaj sistemine kumanda eden pedal

Değişken Supap Ayarı (Zamanlaması):

Bir supabın, üst ve alt ölü noktalardan tam olarak kaç derece önce açılması ve kapanması işleminin zamanlamasıdır.

DIN -Deutsches Institut für Normung:

Tüm ölçümlerde kullanılan Alman endüstri normu, 1 DIN= 1.12 SAE

Dıştan Yanmalı Motorlar:

Yakıtın dışarıda yakılması ile üretilen ısı enerjisini mekanik enerjiye dönüştüren motorlar. Otomobillerde kullanılmaz.

Dişli:

Bir milden diğerine dönme hareketini ileten, güç aktarımında kullanılan parçalardır.

Dişli Oranı:

Birbirlerinin dönmesini sağlayan iki dişlinin veya milin dönme oranlarıdır.

Dişli Yağları:

Hassas olarak işlenmiş dişli yüzeylerinde kullanılan yağlardır. Bu tür dişli yüzeylerinde korozyona ve yağın kalınlaşmasına neden olacak maddelerin meydana gelmemesi için dişli yağlarının kimyasal stabiliteye sahip olmaları gerekmektedir.

Diferansiyel:

Otomobil viraj alırken iç ve dış tekerleklerin farklı hızlarda dönmesini sağlayan dişli çark sistemi

Dimming Mirror (Autodimming):

Dikiz aynalarında kullanılan duyarlı aynanın ışığı daha yoğun kırarak, kararması.

Diyot:

Transistorlü ateşleme sisteminde kullanılan parçalardır. Diyotlar, bir voltaj rölesi gibi görev yaparak, transistörü aşırı voltajın etkisinden korur.

Direksiyon Dişlileri:

Direksiyon dişlileri, direksiyon simidinin dönme hareketini doğrusal harekete çevirerek aracın ön tekerleklerine ileten, direksiyon milinin ucuna yerleştirilmiş olan dişlilerdir.

Direksiyon Mili:

Direksiyonu direksiyon dişli mekanizmasına bağlayan mildir.

Direksiyon Simidi:

Aracı istenilen yöne çevirmeye yarayan, direksiyon milinin ucunda bulunan yuvarlak bir parçadır.

Direksiyon Sistemi:

Bir aracı istenilen tarafa yöneltmek için ön tekerleklerin sağa veya sola istikametlerini değiştiren mekanizmaya direksiyon sistemi denir.

Distribütör:

Yüksek voltajlı akımı, motorun ateşleme sırasına göre bujilere dağıtan elektrik sisteminin bir parçasıdır

Distribütör Kapağı:

Genellikle bakalitinden imal edilen bir kapaktır. Kapak içinde, ateşleme bobininden gelen yüksek voltajın bujilere iletilmesi için motor silindiri sayısı kadar eşit aralıklı madeni uçlar bulunmaktadır.

Dizel çevrimi:

Dizel motorlarda motorin, silindire emilerek sıkıştırılmasının ardından püskürtülür ve daha sonra sıkıştırılan havanın sıcaklığı ile tutuşur. Dizel motorlarda bu şekilde gerçekleşen çalışma düzenine dizel çevrimi denir.

Dizel motorlar:

Dizel yakıtı yani mazot ile çalışabilen motorlardır. Bu tür motorlarda, pistonu itecek patlamanın olabilmesi, mazotun iyi yanabilmesi için yakıt yüksek basınçlı enjektörlerle pompalanır ve yanma odasının daha fazla ısınması sağlanır.

Disk frenler:

Bu tür fren sistemleri, ısıya dayanıklı materyallerden yapılan fren balatalarının, tekerleğe monte edilmiş diskleri sıkması prensibiyle çalışır. Disk frenler, kampana olarak bilinen sistemlerden daha iyi sonuçlar vermekte ve yüksek performanslı araçlarda da bu nedenle disk frenler tercih edilmektedir

DOHC - Double Over Head Camshaft:

Her silindir sırasının üstünde bulunan çift eksantrik mili.

Donma Noktası:

Yakıtın katılaştığı veya donduğu ısı derecesine donma noktası denir. özellikle motorin soğuk havalarda kristalleşerek donabilir.

Dönüş Dairesi çapı:

Aracın dönebileceği en küçük dairenin dış çapıdır.

Döner Pistonlu Motor (Rotary Motor) (Wankel Motor):

1954 senesinde Felix Wankel tarafından geliştirilmiş bir motor türüdür. Bu motorda silindir geometrik elips biçimi şeklindedir. Bu motorun çalışma prensibi kısaca, yakıt odasına sahip blok içinde üçgen şeklinde bir döner pistonun dönerek, silindir içinde değişik yakıt hacimleri ve sıkıştırma oranları meydana getirmesidir.

Dört Zamanlı Motorlar:

Dört zamanlı Otto motoru prensiplerine göre geliştirilmiş olan dört zamanlı çalışma sistemi olan motorlardır. Bu dört çalışma zamanı emme, sıkıştırma, iş (güç, yanma, genişleme) ve egzoz olarak sıralanır.

E**EBD - Electronic Brake Distributor:**

Fren gücünün dört tekerlekte eşit olmasını sağlayan hidrolik dağılım destek sistemi.

EGR - Egzoz Gazı Devir daim Sistemi:

Dizel araçlarda egzoz gazlarının devir daimini ve böylelikle tüm yakıtın atmosfere verilmeden yanmasını sağlayan bir sistemdir. Bu proses egzoz gazındaki Nox bileşenlerini azaltır.

Egzantrik:

Merkezden kaçık.

Egzoz Emisyon Kontrolü:

Egzoz gazındaki zehirli maddeleri azaltmaya yönelik yapılan işlemlerdir. Genel olarak iki grupta incelenir. 1- Zehirli gazların oluşumunu önleyen sistemler, 2- Bu gazları oluştuktan sonra yok etmeye çalışan sistemler.

Egzoz Emisyonları:

Motordaki yanma sonrası dışarı atılan yanmamış hidrokarbonlar, karbon monoksit, nitrojen oksitleri ve diğer zehirli gazların tümü.

Egzoz gaz analizörü:

Egzoz gazlarını analiz ederek, karbüratörün çalışmasını değerlendirir.

Egzoz manifoldu:

Motor silindirlerinde yanmış olan gazların dışarı atılmasını sağlayan, bir seri borudan yapılmış motor parçasıdır.

Egzoz supabı:

Egzoz zamanında açılarak yanmış egzoz gazlarının silindirden dışarı atılmasını sağlayan supaptır.

Egzoz zamanı:

Pistonun alt ölü noktadan üst ölü noktaya doğru yaptığı stroktur. Egzoz supabı açılarak yanmış gazlar silindirlerden dışarı atılır.

Eğge:

Yüzeyi boyunca birçok kesici ağızları bulunan kesici bir alettir.

Eksenel gezinti:

Krank milinde olduğu gibi, milin iki ucuna doğru aksenal hareketidir.

Elektronik Stabilite Programı:

ESP kısaltmasıyla bilinen sistem, temel olarak aracın ani manevralarda savrulmasını önlemek amacıyla geliştirilmiştir. Sistem, aracın kaydığı yönü ve doğrultuyu algılayıcılar sayesinde belirleyip, gerektiğinde ilgili tekerleklerin frenlemesini veya bu tekerleklere daha fazla güç uygulanmasını sağlayarak dengenin bozulmamasını sağlıyor.

Elektronik ateşleme sistemi:

Elektronik ateşleme sistemi, manyetik alandaki değişmelerin meydana getirdiği elektrik akımı prensibine dayanır ve klasik ateşleme sistemindeki mekanik ayırıcılar, platin ve meksefe yoktur.

Elektrik sistemi:

Otomobilde, motoru ilk hareket için elektrikli olarak döndüren, motorun silindirlerinde sıkışan hava-yakıt karışımını ateşlemek için yüksek voltajlı kıvılcım sağlayan, lambaları yakan, kalorifer motorunu, radyo vb gibi aletleri çalıştıran bir sistemdir. Bu sistemde marş motoru, kablolar, batarya, şarj dinamosu, regülatör, distribütör ve ateşleme bobini gibi kısımlar vardır.

Elektrikli Yakıt Pompası:

Kamyon, otobüs gibi genellikle ağır hizmet tipi araçlarda bulunan elektrikli yakıt pompası, aracın bataryasından veya şarj dinamosundan aldığı akımla çalışarak, yakıt deposundan karbüratöre yakıt aktarır.

Elektrolit:

Sülfirikasit ve saf su karışımından ibaret olup, akümülatör içerisindeki kimyasal reaksiyona yardım eden sıvıdır.

Elmas uçlu kalem:

Kesici ucu elmastan yapılmış kesici alet.

Emme manifoldu:

Karbüratörden motorun silindirlerine karışım akımını sağlayan, bir seri borudan yapılmış motor parçasıdır.

Emme manifoldunun ayarlanması :

Emme manifoldunun süper şarj etkisi gösterebilmesi için belli bir uzunlukta ve hacimde yapılmasıdır.

Emme stroku:

Üst ölü noktadan alt ölü noktaya olan piston stroku. Emme zamanında emme açılarak silindire hava-yakıt karışımı girer.

Emme supabı:

Emme zamanında açılarak silindire hava-yakıt karışımının girmesine izin veren supaptır.

Emniyet Kemerı:

Emniyet kemeri herkesin çok alıştığı ve kullandığı ama değeri fazla da bilinmeyen bir güvenlik sistemidir. Otomobildeki en önemli güvenlik öğelerinden biridir. Her şeyde olduğu gibi, ancak doğru kullanıldığında en iyi şekilde çalışır. Emniyet kemerinin alt bölümü iki tarafta leğen kemiğinin üzerinden ve üstte de omuzun üzerinden geçmelidir. Emniyet kemerinin görevini en iyi şekilde yapabilmesi için bu gereklidir. Emniyet kemeri yükseklik ayarı, emniyet kemerinin farklı boylardaki insanlara göre ayarlanabilmesini sağlar. Bir çarpışma sırasında emniyet kemerinin makarası kilitlenir ve aracın içindekilerin fazla hareket etmesini önler. Son yıllarda emniyet kemerini kaza sırasında gererek yolcuları daha iyi tutan sistemler de kullanılmaya başlanmıştır. Bu sistemde, emniyet kemerindeki boşluğu almak için (özellikle kışın kalın giysiler giyildiğinde) bir algılayıcıya bağlı bir gergi sistemi hemen devreye girerek yolcu emniyet kemeri üzerine yüklenmeden önce kemeri gerer ve yolcunun hareketini en aza indirmiş olur. İki tip gergi sistemi kullanılıyor. Birincisi yaylı tip; burada, algılayıcıdan gelen uyarı sonucunda bir yay tetiklenir ve emniyet kemeri gerilir. İkinci tipte ise hava yastığında olduğu gibi bir ateşleme mekanizması kullanılır. Darbe uyarısı geldiğinde bir gaz ateşlenerek emniyet kemeri gerilir. (Bu ikincisine Türkçe olmayan bir şekilde "piroteknik" de denilmektedir, Türkçe "ateşlemeli" denilebilir). Bunlara ek olarak emniyet kemerinin vücuda uyguladığı yükü sınırlandırmak için belli bir düzeyden sonra kemeri biraz gevşeten ve yolcunun aniden büyük bir yüke maruz kalmasını önleyen sistemler de kullanılmaktadır.

Enerji:

İş yapma yeteneği veya kapasitesidir. Kullanılan birim watt'dır.

Erken Ateşleme (Yakıtın kendiliğinden tutuşması):

Yanma odasına sıkıştırılmış olan karışımın buji kıvılcımı ile yakılmadan, kendi kendine yanmaya başlamasına erken ateşleme denir. Erken ateşlemenin başlıca nedeni, yanma odalarında fazla karbon birikintilerinin oluşmuş olmasıdır.

ESP - Electronic Stability Program:

Otomobilin savrulma ihtimaline karşı dört tekerleğin dönüşünü sürekli kontrol eden sensörler ile gerektiğinde tek bir tekerleğe bile fren yaptıran ve amortisörlerin hareketini de kontrol eden sistem.

ETC - Electronic Traction Control:

Elektronik çekiş kontrol sistemi.

Etil:

Kurşun tetraetil.

F**F tipi motor:**

Bazı supapları silindir kapağında bazıları silindir bloğunda bulunan bir tip motordur.

Fabrika verileri: Bir otomobilin performans, motor gücü, tüketim, lastik ebadı gibi unsurları hakkında üreticisi tarafından yürütülen testler sonucunda ortaya çıkarılan ve kataloglarında yer alan değerlerdir

Fakir Karışım:

Fakir karışım, benzinin birim ağırlığının havaya nazaran daha az oranlarda olması ve yanma işlemi için gerekli oranda oksijen ile birleşememesidir.

Fren beygirgücü:

Motor tarafından üretilip aracı hareket ettirmek için kullanılan güçtür (Motorun volanından veya kasnağından alınan güç) **Fren kampanası:**

Araç tekerleklerine takılan madeni parçadır. Dönen tekerlekleri frenlemek için, fren pabuçları kampana iç yüzeyine etki yaparak kampanaları yavaşlatır veya durdurur.

Fren pabuçları:

Yarım daire şeklinde kavis verilmiş bir metal parçasıdır. Üzerine ısıya karşı oldukça dayanıklı olan balata perçinlenmiştir. Frene basıldığı zaman, bu balata kampanaya sürtünerek frenleme etkisi gösterir.

Fren:

Herhangi bir hareketle cismin veya makinenin hareketini yavaşlatan veya durduran düzendir.

Fren Balatası:

Fren pedalına basıldığı anda fren kampanasına sürterek yavaşlama ve durma etkisi yaratan parçalardır. Fren balataları yarım daire şeklinde kavis verilmiş metal parçalarıdır.

Fren Boşalması:

Balataların aşırı ısınmasından dolayı frenlerin tutmaması.

Fren Diski:

Merkez pompasından gelen hidrolik basınç, fren diskindeki pistonları etkileyerek fren pabuçlarını açar ve frenleme için kampana iç yüzeyine temas ettirir.

Fren Destek Sistemi:

"Break Assist System" olarak bilinen sistem, ABS'nin çalışması için gerekli azami fren basıncına, pedal üzerinde çok büyük kuvvetler uygulamaksızın ulaşılmasını sağlar. ideal frenlemeyi sağlamak amacıyla son yıllarda üretilen otomobillerde standart olarak yer almaya başlayan sistem, durma mesafesinin kısalmasını da sağlıyor.

Fren Kampanası:

Dökme demirden veya alüminyumdan yapılır. Fren kampanası fren pabuçlarının etrafında döner ve pabuçlar açıldığında kampananın iç yüzeyine sürterek frenleme gerçekleşir.

Fren Merkez Silindiri:

Araçlarda güvenliği arttırmak için fren sistemi iki bölüme ayrılmıştır. Böylece bir taraf çalışmasa da frenler 2 tekerleğe kumanda eder ve aracın durması sağlanır. Fren merkez silindiri bu iki devrenin çalışması için gerekli basıncı sağlar.

Fren Silindiri (Tekerlek Silindiri):

Tekerlek silindirinde bulunan pistonlar, merkez pompasından gelen basınç yardımıyla fren sistemini harekete geçirir.

Fren Yağı (Fren Sıvısı):

Hidrolik fren sistemlerinde kullanılan özel yağ

G**Gasoline Direct Injection (GDI):**

Tıpkı dizel motorlarda olduğu gibi yakıtın, yanma odalarına yüksek basınçlı pompalar (enjektörler) aracılığıyla püskürtülmesi prensibiyle çalışan benzinli motorlardır. İlk kez Mitsubishi'nin kullandığı sistem, gerek performans, gerekse de yakıt tüketimi ve daha az atık gaz konusunda büyük avantajlar sağlıyor.

Gray market (Gri pazar):

Günlük hayatta çok az kullanılmasına karşın, genel olarak yakından tanıdığımız bir terimdir. Daha çok ithalat yapan galericiler için kullanılan terim, resmi ithalatçıların bilgisi dışında, aracın, bireysel olarak herhangi bir ülkeden ithal edilerek satılması anlamına geliyor. Bu araçlar, markanın resmi ithalatçıları ve üreticileri tarafından garanti kapsamına alınmazlar. Araçlar, genel olarak satın alındığı ülkenin özelliklerine göre üretildiğinden, arıza çıkarabilirler.

Gaz kelebeği:

Karbüratör karışım boğazının alt tarafında bulunan yuvarlak bir disk. Ekseni etrafında dönerek silindirlere giden karışım miktarını artırır veya eksiltir.

Gaz pedalı:

Ayakla hareket ettirilen karbüratör gaz kelebeğine bağlanmış bir pedaldır.

Gaz türbünü:

Bir tür içten yanmalı motordur. Yanma sonucu meydana gelen yanmış basıncı, türbin kanatlarına etki ederek türbin milini döndürür.

GDI - Gasoline Direct Injection:

Mitsubishi Motors tarafından geliştirilen sistem direkt olarak benzini yanma odasına püskürtür.

Genişletici:

Piston içine yerleştirilir. Piston etek çapını biraz büyütür, eski pistonların silindirlere daha az boşlukla alıştırmalarını sağlar

Genleşme tapası:

Dışarı doğru hafif bir bombeli tapadır. Yerine çakıldığı zaman düzeltip, genişlererek gerekli sıklıkta oturur.. Ayrıca segman yuvalarına yerleştirilen bazı yaylı halkalar segmanların silindir yüzeyine yaptığı basıncı artırır.

Geri tepme:

Emme supabı kapanmadan hemen önce, karışımın erken tutuşması sonucu alevin emme manifoldu yoluyla karbüratörden geri çıkmasıdır.

Geri Vites Dişlisi:

Geri viteste giriş mili ile çıkış milinin arasında bulunan ek dişli. Bu dişli sayesinde çıkış mili ve tekerlekler ters yöne döner.

Gerilim (Voltaaj) Regülatörü:

Elektrik sisteminde dinamonun çıkış voltaajını ve akımını kontrol ederek dış devreyi aşırı voltaajdan ve dinamoyu aşırı akımdan koruyan düzen

Gösterge Paneli:

Kilometre saati, devir göstergesi ve araçta kullanılan sistemlerle ilgili diğer göstergelerin bulunduğu bölüm.

Gres Yağı:

Hareketli metal parçalar arasındaki sürtünmeyi azaltan ve paslanmayı önleyen bir tür yağdır.

Grup dişlileri mili:

Vites kutusunda dişliler ile beraber kamalı milin aksi yönde dönen bir mildir.

Güç stroku:

Pistonun üst ölü noktadan alt ölü noktaya yaptığı strok. Güç strokunda hava-yakıt karışımı yanarak pistonu aşağıya doğru iter ve motor güç üretir.

Güç:

Yapılan işin zamana oranı, işin yapılma hızı, birim zamanda yapılan iştir.

Güç Zamanı (İş veya Genişleme Zamanı):

Pistonun üst ölü noktadan alt ölü noktaya yaptığı harekettir.

Güçlü direksiyon:

Şoförün direksiyonu daha kolay çevirebilmesi için hidrolik olarak çalışan yardımcı düzenli direksiyondur.

H**Hacimsel verim:**

Gerçek çalışma şartlarında silindirlere giren karışım ağırlığının, normal şartlarda girmesi gereken karışımın ağırlığına oranıdır.

Hatchback:

Bagaj çıkıntısı olmayan arkası yere dik inen 3 veya 5 kapılı otomobil.

Hava Boğazı:

Karbüratörde motora giren havanın geçtiği boru şeklindeki kısım.

Hava Filtresi:

Motora giren havayı süzmek için karbüratör hava boğazının başlangıcına takılan bir çeşit süzgeç.

Hava Sürtünme Katsayısı:

Araçların hava içinde ne kadar dirençle hareket ettiğini gösteren bir katsayıdır. Bu katsayının düşük olması araçların dengesini ve yakıt tüketimini olumlu bir şekilde etkiler.

Hava Yastığı:

Hava yastığı çarpışmalara karşı yolcu koruma derecesi son derece yüksek olan bir ek koruma sistemidir. Hava yastığı bir çarpışma sırasında algılayıcılardan gelen uyarı sonunda şişerek, çarpışma yönünde yolcu koruyan koruyucu bir kalkan oluşturur.

Hava-Yakıt Oranı:

Motora birim zamanda alınan hava ile yakıtın kütleli oranıdır.

Havalı Süspansiyon:

Yaylar yerine basınçlı havayla dolu pnömatik silindirlerin kullanıldığı süspansiyon sistemi.

Hararet:

Bir aracın çalışması sırasında motor içinde açığa çıkan sıcaklık ve bu sıcaklığın dengede tutulması veya düşürülmesi için kullanılan suyun radyatör içindeki derecesidir.

Hava soğutmalı motor:

Aracın motorunda oluşan sıcaklığın, hava ile soğutulduğu motorlara verilen genel isimdir. Daha çok arkadan motorlu araçlarda kullanılan bu tür motorlarda soğutma, suyun değil havanın dolaşımıyla sağlanır.

Head-up Display:

Gösterge tablosundaki hız ve devir datasını ön cama rakamlar ile yansıtma sistemi

Helezon yay:

Yaylanabilen, çelik telden yapılmış yaydır.

Hidrolik:

Güç aktarımında sıvı kullanan sistemlere verilen genel ad. Otomobillerin fren sistemlerinde kullanılır. İlk hidrolik sistemlerde su kullanılıyordu. Bugün ise su kadar çabuk donmayan sıvılar ve yağ kullanılmaktadır.

Hidrolik fren:

Fren pedalına basıldığı zaman fren pabuçlarını, fren kampanalarını hareket ettirmek için hidrolik basınç kullanan fren sistemidir.

Hidrolik Supap İtici:

Supap boşluğunu sıfıra indirerek supap sesini azaltan, yağ basıncıyla çalışan bir supap iticisi.

Honlama:

Zımpara taşının silindir veya burç içinde döndürülerek talaş kaldırma işlemidir.

I**Isı Göstergeleri:**

Motor ve radyatör içindeki sıcaklık derecelerini veren göstergelerdir.

Isıtma bujisi:

Kızdırma bujisi olarak da adlandırılan bu sistem, dizel araçların soğukken kolay çalıştırıl

Isı kontrol klapesi:

Motorun egzoz manifoldunda ısıyla çalışan termostatik bir supaptır. Motorun sıcaklığına göre emme manifoldunu ısıtır. abilmesi için kullanılan bir düzenedir.

i**İ.BG:**

İç güç.

İç güç:

Motorun silindirleri içinde meydana gelen güçtür.

İçten yanmalı motorlar: Benzinli ya da dizel motorlar gibi, yakıtın güç oluşturmak amacıyla içeride yanması prensibine dayanan motor türüdür. Dıştan yanmalı motorlarda ise, yakıt, motor için gerekli gücü sağlamak amacıyla motor bloğunun dışında bir bölmede yanma gerçekleştirir. Örneğin eski lokomotiflerde kullanılan buharlı motorlarda gücü sağlayacak olan buhar, yakıt veya kömürün ayrı bir kaptaki yakılması sonucu açığa çıkarılır.

İki zamanlı çevrim:

İki piston stokuunda iş meydana getiren motor çevrimidir. Emme, sıkıştırma, iş ve egzoz zamanları motorun iki kurşunda yani krankın bir devrinde olur.

İlk hareket motoru:

Marş motoru.

İmmobilizer:

Motorun elektronik işletim sistemini kilitleyerek aracın çalışmasını engelleyen bir şifreli koruma sistemi.

İntercooler:

Turbo motorlarda havanın soğutulması için kullanılan ek soğutucudur. Soğutulan havada daha fazla oksijen molekülü vardır. Bu sayede motordan daha yüksek verim ve güç alınmaktadır.

İş:

Karşı kuvvete rağmen cismin yer değiştirmesi, kilogram metre veya ayak-pound'la ölçülür.

İtici:

Supap iticisi.

İtici çubuğu:

İ tipi motorlarda supap iticisiyle külbütör manivelası arasındaki parçadır.

J**Jikle mekanizması:**

Benzinli motorlarda, motorun soğukken ilk çalıştırılması sırasında kullanılır. Karbüratörlü eski tip motorlarda rastlanan bu sistem, mekanik yani elle kumanda edilen ya da elektronik yani kendiliğinden devreye giren şekillerde bulunabilir. Prensipte jikle, karbüratörün hava keleşini kapatmak veya iyice kısmak suretiyle karışıma giren hava miktarını azaltırken, yakıtın akısını hızlandırıp zengin karışım elde edilmesini sağlar. Jikle, motor ısındığında elle veya elektronik olarak devre dışı bırakılarak, benzin harcamasının artmasına sinin ve aracın aşırı zengin karışım nedeniyle boğulmasının önüne geçilir.

K**Kam mili:**

Bir dişli ya da zincir yardımıyla hareketini krank milinden alan, her silindirin emme ve egzoz supaplarını çalıştıran mil.

Kama dişi:

Bir mil üzerine ya da delik içine yarık veya kanal şeklinde çevre üzerine açılmış dişlerdir. Kavrama milinin kamalı mili ve üzerine geçen ortası kamalı balatalı disk örnek olarak gösterilebilir. Bunların her ikisi birlikte döner.

Kapı İçi Güvenlik çubukları:

Yan çarpmalarda yolcuları korumak için kapıların içine yerleştirilen sağlam çelik çubuklar.

Kapış pompası:

Karbüratörde kapış devresinin gaz keleşine bağlanmış bir parçasıdır. Gaz keleşine ani olarak basıldığı zaman karışımı kısa bir an için zenginleştirir.

Kaput:

Motor bölümünü koruyan kapak

Karoseri:

Aracın saçtan yapılmış kısmıdır. Bu kısımda pencereler, kapılar, koltuklar, yolcu ve motoru koruyan kısım bulunur.

Karbondioksit:

Yakıtın yanması sonucu meydana gelen gazdır.

Karbonmonoksit:

Çalışan bir benzin motorundan çıkan zehirli bir gazdır.

Karbüratör:

Motorda yanma işlemi için gerekli olan yakıt-hava karışımını düzenleyen ve bunu motorun ihtiyacına göre çeşitli oranlarda karıştıran bir mekanizmadır. arbüratör, ortasında dar bir kısım bulunan silindirik bir boru, yakıt fıskiyesi ve açılıp kapanan bir keleş supaptan oluşur. Yuvarlak olan bölüme hava giriş boğazı, daraltılmış kısma ise Venturi boğazı denir.

Karbondioksit:

Karbondioksit, motordaki yanma sonucu ortaya çıkarak egzoz ile atılan bir gaz çeşididir. Karbondioksit ayrıca belli oranlarda atmosferde bulunan bir gazdır.

Karbonmonoksit:

Karbonmonoksit, motordaki yanma sonucu ortaya çıkarak egzoz ile atılan bir gazdır.

Kardan Mafsalları:

Bu parçalar, şanzıman ile diferansiyelin aynı ekseninde bulunmamasından dolayı değişik açı altında devir nakletmekte kullanılırlar.

Kardan mili:

Güç aktarma organlarında hareketi vites kutusundan, diferansiyele ileten bir mildir.

Kare üzeri motor:

Silindir çapı, strokundan büyük olan motorlara verilen addır.

Karoser:

Şasiye monte edilen, aracın saçtan yapılmış kısmı.

Karter havalandırma sistemi:

Motor çalışırken havanın karterde devretmesini sağlayan sistemdir.

Karter:

Motorun alt tarafına bağlanan ve genellikle çelik saçtan yapılmış bir parçadır. Krank muhafazasının altını kapatır ve yağa depoluk eder.

Katalitik Konvertör:

Egzoz sisteminden atılan gazları zararsız hale getirmek için kullanılan parça.

Katık:

Benzin veya yağın özelliklerini geliştirmek için katılan maddeler denir.

Kavrama:

Araçta, motor krank mili ile güç aktarma organlarını birleştiren ve ayıran bir düzendir.

Kayıcı mafsal:

Güç aktarma organlarında uzunluğu değişebilen bir birleştiricidir. Kardan milinin etkili uzunluğunu değiştirebilir.

Kaynak:

Metal parçalarını ısı ile eritip birleştirme metodudur.

Kazıyarak kaynamak:

Hareketi parçaların birinden kopan malzemenin, diğeri üzerine yapışarak, ince kanallı veya pürüzlü yüzey şeklinde bir tür kaynamasıdır.

Kazıyıcı:

Motor tamirinde motor bloğu, silindir kapağı, piston ve diğer motor parçaları üzerinden karbon veya diğer artıkların kazınmasına yarayan alettir.

Keski:

Kesici ağızına özel şekil verilmiş bir kesici alettir. Çekiçle beraber kullanılacak şekilde yapılmıştır.

Kevlar: Daha çok yarış otomobillerinde kullanılan, hafif ancak dayanıklı olan elyaf içerikli bir maddedir. Aynı zamanda soğuk havalarda motosiklet yarışçılarına soğuktan korunmaları için üretilen giysilerde de kullanılır.

Kılavuz:

Deliklere diş açmak için kullanılan özel kesici alettir.

Kilitleme somunu:

Gevşemeyi önlemek için kullanılan özel kesici bir alettir.

Kompratör:

İbrelili bir ölçü aletidir. Parça ölçülerindeki değişikliği, millerin salgı ve aksenal gezintilerini ölçer.

Kompresyon Freni:

Motorun kompresyon gücünden yararlanılarak yapılan frendir. Bu fren çeşidi özellikle ağır taşıtlarda kullanılmaktadır. Bu sistemde egzoz manifoldu içinde bulunan bir valf mekanik bir kol aracılığı ile kapatılarak, egzoz gazlarının silindir ateşleme odasından basınçla atmosfere çıkmasına engel olunur. Silindir içinde kalan bu yanmış gazlar, kompresyon freni yaparak aracın yavaşlamasını sağlar.

Kompresyon kaçağı:

Yanma odasında sıkışan hava - yakıt karışımının veya yanmış gazların, segmanların arasından kartere sızmasıdır.

Kompresyon ölçme aleti:

Motorun marşla döndürülmesi sırasında, silindirdeki basıncı ölçen alettir.

Kompresyon segmanları:

Pistonun üst tarafındaki segmanlardır. Silindirdeki kompresyonu tutacak ve kaçakları önleyecek şekilde yapılmıştır.

Koniklik:

Çapın bir uçtan diğer uca doğru büyümesidir (Silindir konikliği veya bir milin konikliği gibi).

Kontak Anahtarı:

Kontak anahtarı, çevrildiği zaman ateşleme ve marş devresine elektrik akımı göndererek aracın çalışmasını sağlar. Bu anahtarın birkaç değişik pozisyonu vardır. Motoru çalıştırmadan yanı sıra bazı aksesuarların motoru çalıştırmadan kullanılmasını sağlar.

Koruyucu kılavuz:

Tüp şeklinde bir borudur. Biyelin sökülmesi sırasında biyel civatalarına takılarak, krank muylusunu çizilip bozulmaktan korur.

Koyu:

Kalın, akmaya karşı direnci fazla.

Kontrol paneli:

Konsol olarak da adlandırılan, aracın iç kısmında tüm göstergelerin ve düğmelerin topluca bulunduğu bölümdür.

KPH:

Hız birimidir. Bir saate gidilen kilometre cinsinden hızı gösterir.

Krank:

Doğrusal hareketi, dairesel harekete çeviren bir makine parçasıdır.

Krank mili:

Biyellerin bağlanması için kollu yapılarak, biyelerin doğrusal hareketini dairesel harekete çeviren bir mildir.

Krank muhafazası (Üst karter):

Krank milinin içinde döndüğü, motorun alt kısmıdır. Üst tarafında silindir bloğunun alt tarafı, altında ise karter vardır.

Kurşun tetra-etil:

Benzinin oktan sayısını yükseltmek veya vuruntuya dayanıklılığını artırmak için benzine katılan kimyevi maddedir.

Kurşunsuz Benzin:

Egzoz gazındaki kurşun emisyonunun çevreye verdiği zarar üzerine kullanılmaya başlanan yakıt çeşididir. Benzinde kurşun kullanılması motordaki detonasyonu azaltmak ve yakıtın oktan sayısını arttırmak ve ayrıca egzoz subapının yağlanması sağlar.

Kuru sürtünme:

İki katı çisimin arasındaki sürtünmedir.

Kuşak:

Lastiğin değişik katmanlarına kuşak ya da kat adı verilir.

Kumpas:

Mil çapını, delik iç çaplarını ve parça kalınlıklarını ölçebilen bir ölçü aletidir

Külbütör manivelası:

I tipi motorlarda itici çubuktan aldığı kam hareketinin yönünü değiştirerek, supaba ileten maniveladır.

Küre başlı çekiç:

Başının bir tarafı küre şeklinde olan çekiçtir.

Katalitik Konvertör(Katalizör):

Motordan çıkan zararlı maddeleri zararsız maddelere dönüştürmek için araçlara takılır. Seramikten yapılan ve gözenekleri katalitik etki sağlayan maddelerle (katalizör) kaplı katalitik dönüştürücünün içinden geçen egzoz gazları reaksiyona girerek zararsız maddelere dönüşür. Dönüştürücüye NO_x (Azot Oksit), CO (Karbon monoksit) ve HC (Hidrokarbonlar) olarak giren maddeler reaksiyon sonucunda canlılara zararsız N₂ (Azot), CO₂ (Karbon dioksit) ve H₂O (su) olarak egzozdan dışarı verilir. Dizelerde ayrıca is parçacıklarını yakalamak için ek bir sistem ve EGR denilen (Exhaust Gas Recirculation) egzoz gazı devir daimi sistemi bulunur. Bazen performans arttırmak için katalitik dönüştürücünün iptali gündeme gelmektedir. Bu işlem araca ek güç sağlasa da çevreyi kirletmesine neden olduğu için kaçınılması gereken bir durumdur. Aracın egzozundan zararlı gazlar çıktığında bundan yine en çok kendimiz ve yakınlarımız zarar görür. Son olarak, katalizör ile katalizatör arasındaki dikkat edilmesi gereken farklılık: katalizör, katalitik etki sağlayan madde demektir, katalizatör ise katalitik etki sağlayan cihaz. Katalitik konvertör yerine katalitik dönüştürücü de denilebilir. Böylece herkes anlayabilir

L**L tipi motor:**

Supabları silindir bloğunda bulunan bir motor tipidir.

Lastik:

Otomobil tekerleği şeklinde yapılmış dış ve boru şeklinde yapılmış iç lastikten oluşur. Otomobilin gidişini ve yayanmasını sağlar.

Lastik Yanağı:

Otomobil lastiğinin yan yüzüne, lastik yanağı denir.

Layner:

Bakır, çelik veya benzeri madenden yapılmış ince madeni levhadır. Yatak keplerinde, yatak boşluklarını artırmak için kullanılabilir.

Lamine ön cam:

içinde plastik özlü lamine tabaka bulunan ve kırılma anında parçalarının dağılarak yolcu bölümüne geçmesini önleyen cam türüdür. Bu tip camlar, aynı zamanda aracın iç kısmını sıcaktan, sürücünün gözlerini ise güneşin kuvvetli ışınlarından karamak amacıyla renkli bir tabakaya da sahiptirler.

Lehimleme:

Metal parçalarını lehim, temizleyici ve ısı ile birleştirme işlemidir.

Lepleme:

Supabları yuvasında ileri geri çevirerek alıştırma metodudur. Bu metodu fabrikalar son zamanlarda tavsiye etmiyorlar.

Lokma anahtar:

İki ağızlı anahtarın aksine, cıvata ve somunun başını bütün köşelerinden tamamen kavrayan bir anahtardır.

LPG:

Likit, sıvılaştırılmış petrol gazının kısaltmasıdır.

M**Madeni vuruntu:**

Motor silindirlisinde detonasyon nedeniyle oluşan madeni vuruntudur.

Malafa:

Parçaları aynı ekseninde tutmaya ve tornada işlemeye yarayan belirli ölçülerle yapılmış bir mildir.

Mantar tipi supap:

Otomobil motorlarında yaygın olarak kullanılan, mantar biçiminde supaptır.

Marş motoru:

Motoru ilk harekete geçirebilmek için döndüren bir elektrik motorudur.

Marş Motoru Solenoidi:

Marş motorunu çalıştıran bir elektrik anahtarıdır. Kontak anahtarının çevrilmesiyle akümülatördeki elektrik solenoid üzerinden marş motoruna gider.

Matkap:

Silindirik bir parçadır. Üzerinde helisel kanallarla, malzeme üzerinden malzemeyi kesecek bir kesici ucu vardır. Delgi işlerinde kullanılır. Matkabı çeviren cihaza da elbreyizi, elektrikli elbreyizi veya matkap tezgahı denir.

Manüel Şanzıman:

Vites değiştirme işlemlerinin tamamen sürücünün kontrolü altında olduğu şanzıman sistemidir. Tekerleklerle iletilecek motor gücünün miktarlarını daha iyi ayarlamak, yakıt tasarrufu sağlamak, aracın performansını daha iyi kontrol etmek açısından avantajlı olduğu yönleri bulunur. Son zamanlarda üretilen otomatik şanzımanlara, tıpkı manüel şanzıman gibi sürücünün kontrol edebildiği, ancak debriyajın kullanılmadığı seçenekler de eklenmektedir.

Motor yağı:

Motor içindeki parçaların sürtünmelerini azaltarak, bu parçaların ömrünü uzatan veya motor içinde sürtünmeden doğan sıcaklığın artmasını engelleyen petrol bazlı sıvıdır. Sıcaklıkla birlikte özelliğini yitirmeye başlayan motor yağı, motor parçaları üzerindeki koruyuculuğunu kaybedeceğinden, parçaların da ömrünü kısaltabilmekte, motorun hararetinin artmasına neden olabilmektedir. Sentetik olarak üretilmiş çeşitleri de bulunmaktadır.

Mekanik verim:

Motor fren beygir gücünün iç güce oranıdır.

Mekanizma düzen:

Bir sistemi meydana getirmek için birbirleriyle ilgili parçaların meydana getirdiği, çalışan nesnedir.

Mengene:

Üzerinde çalışan parçayı bağlamaya yarayan alettir.

Merkez pompası:

Hidrolik yağı doldurulmuş silindiridir.

Metal kaplama:

Hazırlanmış bir madeni yüzey üzerine eritilmiş metal püskürtme işlemidir.

Metalin yorulması:

Tekrarlanan etki sonucu meydana gelen bir metal arızasıdır ve sonunda metalin çatlamasına neden olur.

Mikrometre:

Parçaların kalınlığını, dış ve iç çaplarını hassas olarak ölçen bir ölçü aletidir.

Motor:

Yakıtı yakarak güç elde eden makinedir. Güç kaynağı da denir.

Motor ayarı:

Çeşitli motor kısımlarını kontrol ve ayar ederek motoru en iyi şekilde çalışacak duruma getirme işlemidir.

Motor Vuruntusu (Detonasyon):

Karışımın buji tarafından ateşlenmesinden sonra yanmanın düzensiz olarak gerçekleşmesine detonasyon denir. Karışımın ani yanması sonucu yükselen basıncın oluşturduğu vuruntu çok şiddetli olursa, motor parçaları yıpranır.

Motor Yağı:

Motor içindeki hareketli parçaların aşınmasını, paslanmayı ve korozyonu önleyen yağ.

Motorin:

Dizel motoru yakıtıdır. Ham petrolün birinci kuledeki damıtılması sırasında, 200 - 380 derece arasında kaynama aralığından alınan üçüncü ana ürün, motorindir.

MPH:

Hız birimidir. Bir saate gidilen mil cinsinden hızı gösterir.

MPV - Multi Purpose Vehicle:

Ticari kullanıma da dönüştürülebilen çok amaçlı binek araç.

MSRP:

üreticinin tavsiye ettiği perakende satış fiyatı.

N**NASCAR:**

Açılımı, National Association of Stock Car Auto Racing'dir. Amerika'da büyük ilgiyle izlenen ve güçleri 800 - 850 beygir arasında değişen motorlarla donatılmış araçların özel pistlerde kullanılmasıyla yapılan yarışları düzenler. İlk baslarda bu yarışlara katılan araçlar, hurda otomobillerin motorlarının güçlendirilmesiyle ortaya çıkarılıyordu. şimdilerde ise bu araçlarda kullanılan karoseriler, fabrikalar tarafından özel olarak geliştirilip, imal ediliyor. Motorlar ise, özel olarak geliştiriliyor.

Normal benzin:

Daha düşük oktanlı, ancak daha fazla kursun içeren benzin türüdür. Genellikle karbüratörlü araçlarda kullanılmakta.

Negatif İvmelenme (Deselerasyon):

Aracın yavaşlaması.

O**Oktan:**

Benzinin motorda vuruntu yapmadan, düzenli bir şekilde yanabilme özelliği oktan sayısı ile belirtilir

Otto çevrimi:

Bulucusu Dr. Nikolaus Otto'nun adına mal edilerek emme, sıkıştırma, güç ve egzoz zamanlarından meydana gelen ve benzin motorlarında kullanılan çevrime verilen isimdir.

Otomatik Hız Kontrolü:

Sürücünün ayağını gazdan çekmesine olanak tanıyarak, otomobili belli bir hızda tutabilen bir sistemdir. Bu sistemde, araç ayarlanmak istenilen hıza ulaştığında ilgili sistem ile ilgili bir düğmeye basılır ve ayak gaz pedalından çekilir. Sistem devreden çıkarılmak istendiğinde tekrar gaza basmak ya da ilgili düğmeye tekrar basmak yeterlidir.

Otomatik Vites:

Tekerleklerle, motorun üzerindeki yük ve hıza uygun güç ve torkun iletilmesini sağlayan ve vites değiştirme işlemine gerek olmayan otomatik sistemdir. Otomatik vitesin sadece ileri, geri, boş ve park gibi seçenekleri vardır.

Overdrive (Ekonomi Vitesi):

Düşük yakıt tüketimi sağlayan vites. Bazı araçların beşinci vitesi (ya da varsa altıncı vitesi) aracın hızını artırmak için değil yakıt tüketimini düşürmek için tasarlanmıştır.

Oval taşlanmış:

Oval şeklindeki pistonu tanımlar. Bu şekilde taşlama piston ısındığında, genişmesine imkan verir. Piston ısındığı zaman, silindirik şekil aldığı kabul edilir.

Oval taşlanmış piston:

Hafif oval olarak tasarlanmış bir pistondur. Isı karşısında genişlediği zaman tam dairesel bir şekil alır.

OHC - Overhead Cam:

Silindir sırasına dik yer alan eksantrik mili.

P

Pafta:

Özel kesici bir alettir. Silindirik parçalar üzerine vida dişi açmaya yarar.

Panhard Kolu:

Arka dingilin sağı sola hareket etmesini önler.

Park Freni:

El veya ayak ile çalıştırılan, otomobil park edildiğinde hareket etmesini önleyen, genellikle arka frenlere bağlı fren sistemi. (El freni)

Pasif Güvenlik Sistemleri:

Aracın ve yolcuların kaza anında ve sonrasında güvenliğini sağlayan sistemlerdir.

PDC - Park Distance Control:

Otomobilin tampon hizasında ses dalgaları ile boşluk kontrolü yaparak çalışan park yardım sistemi.

Pinyon:

Direksiyon milindeki ve diferansiyel yayındaki küçük dişli çarklara Pinyon denir.

Piston:

Piston, silindir içinde iki ölü nokta arasında hareket ederek zamanları meydana getiren, silindirin alt tarafında hareketli bir kapak görevi gören ve yanmış gaz basıncını biyel yardımı ile krank miline ileten mekanizmadır.

Piston eteği:

Pistonun alt kısmıdır

Piston Kolu (Biyel):

Piston ile krank milinin arasında, pistonun doğrusal hareketini krank milinin dönme hareketine çeviren parça.

Piston mengersi:

Piston tutmak için özel bir mengersidir. Yuvarlak ağızlı olan bu mengine ile, piston hasara uğramadan tutulabilir.

Piston pimi:

Pistonla biyeli birbirine birleştiren silindirik parçadır.

Piston pimi burcu:

Biyel ayağında ve piston pim yuvasında, piston pimini yataklandıran burçtur.

Piston Segmanı:

Piston üstündeki yuvalara oturan ve silindir gömleği ile piston arasında geçirmez bir tabaka oluşturan bir ucu açık yaylı halka.

Piston vuruntusu:

Silindirine göre fazla aşınmış pistonun, silindir yuvalarına çarpmasıyla meydana gelen boşluk vuruntudur.

Pitman kolu:

Sektör dişli mili ile, tekerleklerle hareket ileten yön çubuğunu birbirine birleştiren koldur. Direksiyon hareketini tekerleklerle geçirebilmesi için, ileri-geri hareket eder.

Platinler:

Distribütör içinde yer alan, krank milinin dönüşü ile açılıp kapanan ve bujilere kıvılcım veren ateşleme devresini açıp kapayan kontak plakaları.

Port:

Motorun supapların bulunduğu yerdeki deliktir. Hava-yakıt karışımı ve yanmış gazlar portlardan geçer.

Presleme geçme:

Piston pimi ve burcu gibi parçaların sıkı olarak alıştırılmasıdır. Örneğin pim yerine presle takılır.

Proni freni:

Motorun çıkış gücünü ölçen bir cihazdır.

Propan:

Bir tür LPG yakıtıdır. Atmosferik basınçta -42 derecenin altında sıvı haldedir.

PSİ:

İnç kare başına libre olarak basınç sıvı ve gaz basınçlarını ifade etmek için kullanılır.

PS - Power Steering:

Hidrolik destekli ve hıza duyarlı elektrik motorlu direksiyon sistemi.

Pul (Layner):

Yatak boşluklarını arttırmak için kullanılan, madenden yapılmış bir parçadır.

R**Radyal Lastikler:**

Radyal lastikler, kemer ve karkas katları lastik çevresine dik açı yapacak şekilde paralel olarak dizilen ve çeşitli katlardan oluşan lastiklerdir.

Rölanti:

Gaz kelebeği serbest durumda iken motorun yüksüz ve boş viteste çalışma devri.

Rölanti devresi:

Karbüratörde, motor rölantide çalışırken karışım sağlayan devredir.

Rölanti devri:

Gaz kelebeği serbest durumdayken, motorun yüksüz ve boşta çalışma devridir.

Radyatör:

Soğutma sisteminde, içeriden geçen suyu soğutur. Radyatör motordan sıcak suyu alır ve soğuttuktan sonra motora gönderir.

Rayba:

Üzerinde seri keskin bıçağı bulunan metal kesme aletidir. Rayba ayarlanıp delik içinde döndürüldüğünde delik yüzeylerinden talaş kaldırılır.

Regülatör:

Elektrik sisteminde dinamonun çıkış voltajını ve akımını kontrol ederek, dış devreyi aşırı voltajdan ve dinamoyu aşırı akımdan koruyan düzendir.

Roll Bar:

Bazı araçlarda bulunan ve bir "takla" kazasında sürücüyü koruyan arka taraftaki koruma barı.

Rotlar:

Direksiyon sisteminde, pitman kolunu tekerleklere birleştirirler.

RPM - devir/dakika:

Motorun 1 dakikadaki devri.

S**Sıkıştırma ile Yanma:**

Motorunda kıvılcım olmadan gerçekleştirilen yanmadır. Dizel motorlarda silindir içine alınan hava sıkıştırılarak üzerine yakıt püskürtüldüğünde yanmayı sağlayabilecek sıcaklığa çıkartılmasıdır.

Sıkıştırma Oranı:

Pistonun silindir içinde en aşağıdayken üstünde kalan hacmin, en üst konumdayken üstünde kalan hacme oranı. Benzin motorlarında iyi bir yanma ve yanma sonucu basıncı elde edebilmek için, karışımın sıkıştırılması ve sıkıştırıldıktan sonra ateşlenmesi gerekir. Benzin motorlarında sıkıştırma oranı istenildiği kadar arttırılamaz. Bunun nedeni ise, yükselen sıcaklık nedeni ile benzinin kendi kendine yanmaya başlamasıdır. Bu nedenle benzin motorlarında sıkıştırma oranı, karışımın kendi kendine tutuşmasına neden olmayacak şekilde gerçekleşir.

Sıkıştırma Zamanı:

Pistonun silindir içindeki en alt konumundan en üst konumuna ulaşınca kadar geçen zaman. Bu sırada supaplar kapalı ve hava-yakıt karışımı sıkışmaktadır.

Silindir:

Motorlarda gücü sağlayan hareketli parçalar olan pistonların yukarı aşağı (boxer motorlarda yatay yani sağa-sola) hareket ettiği silindir şeklindeki yuvalar. Motora güç sağlayan işlem olan ateşleme için hava ve yakıt karışımı silindire verilir, burada buji tarafından ateşlenir ve oluşan patlamanın gücüyle silindirin içindeki hareketi ileten parça olan piston aşağıya itilir. Aşağıya itilen piston da krank mili denilen ve diğer silindirlerdeki pistonların da bağlı olduğu bir mili döndürür. Bu mil, vites kutusu (şanzıman) yoluyla gücü tekerleklere aktarır.

Silindir Hacmi:

Silindirin hacmi cc yani, santilitre (ayrıca santimetreküp -cm³- de denir) olarak belirtilir. Bir motorun silindir hacmi 1.6 litre denildiğinde aslında bu yuvarlak bir rakamdır. Gerçek rakam 1598 cc ya da 1580 cc gibi bir rakamdır. Örneğin 4 silindirli bir motorda dört silindirin hacimleri toplamını gösterir. Silindirin taban alanı ile strokunun, yani, geometrik olarak düşündüğümüzde bir silindirin taban alanı ile yüksekliğinin çarpılmasıyla bulunur. Daha fazla tork elde etmek ya da daha yüksek devirli yapmak gibi amaçlarla motordaki silindirin çapı ve stroku daha büyük ya da daha küçük yapılmaktadır (hacim aynı kalarak).

Silindir Bloğu (Motor Bloğu):

İç ve dış kısmına diğer motor parçalarının monte edildiği, motorun temel bölümüdür. Tüm silindirler ve krank muhafazası burada bulunur.

Silindir Gömleği:

Silindir duvarlarını oluşturacak şekilde silindir bloğuna takılan silindirlik parçalar.

Slick:

üzerinde su kanalları bulunmayan ve yarışlarda kullanılan bir tür lastik çeşidi.

Supap(Valf):

Otomobil terimlerinin çoğu gibi Fransızcadan Türkçeye geçmiş bir kelimedir, daha çok supap olarak kullanılmaktadır. İngilizceden yapılan çeviriler nedeniyle bazıları tarafından aynı şeye valf de denmektedir. Supap, silindirin üstünde yer alır ve açılıp kapanarak yakıt/hava karışımının silindire emilmesine ya da egzoz gazlarının silindirden atılmasına olanak tanır. Bu nedenle emme supabı ve egzoz supabı olarak ikiye ayrılır. 8V ve 16V gibi işaretler otomobilin kaç supaplı olduğunu gösterir. Motorlar çoğunlukla dört silindirli olduğu için bu iki ifadeyi en sık görürüz. 8V dört silindirli bir motorda 8 supap bulunduğunu yani her silindire iki supap düştüğünü (1 emme, 1 egzoz supabı) gösterir. Dört silindirli motor için kullanılan 16V (ya da 16 supap) ifadesi ise o motorda silindir başına 4 supap

(2 emme, 2 egzoz) bulunduğunu gösterir. 24V ise altı silindirli bir motorda silindir başına 4 supap bulunduğunu gösteriyor. Ayrıca, örneğin Citroen'in 4 silindirli 12 supaplı (silindir başına 3 supap, 2 emme, 1 egzoz) turbo dizel motoru, son zamanlarda Volkswagen'de gördüğümüz 5 silindirli 20 supaplı motor (silindir başına dört supap) ve Ferrari'nin kullandığı silindir başına 5 supaplı motor (3 emme, 2 egzoz) gibi örnekler de vardır.

Saplama:

İki tarafına dış açılmış, başsız civatadır.

Segman ağız aralığı:

Segman silindire takıldığı zaman, ağızları arasında kalan boşluktur.

Segman yuvası:

Segmanların takılabilmesi için, pistondan açılmış yuvalardır.

Segmanlar:

Segmanlar pistondaki segman yuvalarına takılır. Segmanlar iki çeşittir. Kompresyon segmanları, yanma odasındaki kompresyonun kaçmasını önler ve yağ semanları da silindir duvarlarındaki fazla yağı sıyırarak yanma odasına çıkıp yanmasını önler.

Sentil çakısı:

Kalınlıkları doğru olarak bilinen ve boşluk ölçülmesinde kullanılan metal şeritlerdir.

Serbest pistonlu motor:

Bir silindirde, ortada bulunan bir yanma odasının iki tarafına karşılıklı olarak yerleştirilmiş, içe ve dışa hareket ederek çalışan bir çift pistonlu motordur

supap İticiileri:

Motor bloğunun üst kısmında yer alan, motor supaplarını açıp kapayan, hareketini krank milinden alan kam miline bağlı silindirik kol. Kam mili dönerken, kam çıkıntısı supap iticisinin altına geldiği zaman supaplar açılır.

supap Kılavuzu:

Supapın takıldığı ve içinde aşağı-yukarı hareket ettiği, silindir kapağına veya silindir bloğuna takılan silindirik parça.

supap Sapı:

Supabın supap kılavuzuna geçen, ince silindirik kısmıdır.

supap Zamanlaması:

Supapların doğru zamanlarda açılıp kapanması için kam milinin pozisyonunun krank miline göre ayarlanması.

Supapın Yerine Oturmaması:

Kam mili açmadığı halde supapın yerine tam olarak oturmama durumu.

Supap Bindirmesi:

Pistonun, egzoz zamanı sonunda emme zamanı başlangıcında üst ölü noktada bulunduğu sırada, emme ve egzoz supaplarının birlikte bir süre açık kaldıkları ana, supap bindirmesi denir.

Supap Boşluğu:

Supap sapı ile itici arasında bulunan boşluktur.

Supap Sapı Contası:

Motor içindeki yağın sızarak yanma odasına girmesini önleyen, supap sapına takılan bir contadır.

Susturucu:

Egzoz sisteminde, içinden egzoz gazları geçen ve gazların sesini azaltan sistem.

SUV - Sport Utulity Vehicle:

Sportif hobi amaçlı araçlar için kullanılan genel tanımlama.

Süper şarjör (Turbo şarjör):

Motoru daha çok hava yakıt karışımı pompalayarak otomobilin daha hızlı gitmesini sağlar. Sürücü tarafından çalıştırılıp durdurulabilir.

Sürtünme Katsayısı:

Herhangi iki yüzey arasındaki sürtünme kuvvetinin sürtünme yüzeyine dik gelen kuvvete oranıdır. Yüzeylerin şekline ve malzemeye göre değişiklik gösterir.

Süspansiyon Sistemi:

Süspansiyon sistemi, tekerleklerdeki titreşimlerin otomobilin gövdesine ulaşmasına ve gövdenin kontrolsüz olarak hareket etmesine engel olur.

SAE: Society of Automotive Engineers:

Amerikan motorlu araç mühendisleri birliği. Normları belirlerler.

Sedan:

Dört kapılı, bagaj uzantısı çok belirgin, binek otomobil tipi.

Senkromeç:

Vites değiştirilmesini kolaylaştıran, iki dişlinin hareketini ayarlayan vites kutusundaki parça.

Servo:

Emme manifoldunun emme gücünden yararlanarak ayak freninin çalışması sırasında fren pedalının gücünü kontrol eden aygıt.

Setan Numarası:

Setan numarası, dizel yakıtının tutuşma kalitesini gösterir. Yüksek setan numarası, dizel yakıtın daha kolay tutuştuğunu gösterir.

Soğutma Sistemi:

Motorun içinde yanma sonucunda meydana gelen sıcaklığı düşürerek, motorun aşırı ısınmasını önleyen sistem, soğutma sistemidir. Radyatör, su pompası, termostat soğutma sisteminin ana parçalarıdır.

Soğutucu:

Motor ısısının radyatöre iletilmesini sağlayan su ve antifriz karışımı.

SOHC - Single Over-Head Cam:

Motorun üst kısmında emme ve egzoz supaplarını çalıştıran tek kam mili.

Spoiler:

Aracın aerodinamik yapısına etki ederek hava sürtünmesini azaltan ve aracın yol tutuşunu arttıran bir parçadır.

Stirling Motoru:

Bu motorlar bir kap içinde bulunan gazın ısıtıldığı zaman basıncının artması, soğutulduğu zaman ise basıncının azalması özelliğinden yararlanılarak yapılmıştır. çalışma şekli, termostatın çalışma şekline benzer. Motorun içine belli miktarda özel bir gaz konulup kapatılmıştır. Motor bu gazın devamlı olarak ısıtılıp soğutulması ile çalışmaktadır. Gaz ısıtıldığı zaman basıncı yükselir ve güç pistonunu aşağı doğru iter.

Stop Lambası:

Arkadaki sürücüye fren yaptığını bildirir. Bazı otomobillerde arka camın içinde ek bir stop lambası bulunur.

Su Gömleği:

Silindirin aşırı ısınmasını önler.

Su Pompası:

Motor soğutma sisteminde radyatörle su ceketleri arasında su devir-daimini sağlar.

Şamandıra kabı:

Karbüratörde, hava boğazından geçen havaya gereken benzini sağlayan benzin kabıdır. Karbüratörde yakıtı depoluk eder.

Şasi çevresi:

Motor ve karoseri ile tekerleklerin bağlanmasına yarayan, profil veya kanallı malzemeden yapılan madeni çerçevedir.

Şasi:

Aracın önemli parçalarını kapsayan bir ünitedir. Genellikle karoseri dışında, otomobilin bütün parçalarını kapsar.

T**Takometre (Devir Göstergesi):**

Krank milinin dakikada yaptığı devir sayısını sürücüye bildiren gösterge.

Taşlama taşı:

Metalleri taşlamak için kullanılan zımpara taşından yapılmış, yuvarlak taştır.

Taşlayıcı:

Zımpara taşı yardımıyla, metaller üzerinden talaş kaldırılabilen makinedir.

TDI - Turbo Diesel Injection:

Turbo beslemeli dizel enjeksiyon sistemi.

Tekerlek silindiri:

Hidrolik fren sisteminde tekerlek silindirleri, tekerleklerdeki fren tablasına takılır. Merkez pompasından gelen hidrolik basıncı, tekerlek silindirindeki, tekerleklerdeki fren tablasına takılır. Merkez pompasından gelen hidrolik basıncı, tekerlek silindirindeki pistonları etkileyerek fren pabuçlarını açar ve frenlemek için kampana iç yüzeyine temas ettirir.

Tekleme:

Motorun bir veya birkaç silindirindeki ateşlemenin kusurlu veya ateşleme olmamasıdır.

Tel:

Kurşun tetraetilin kısaltılmış şeklidir.

Termik verim:

İç güç ile bu gücü elde etmek için sarf edilen yakıt enerjisinin oranıdır.

Termostat:

Sıcaklık değişmesiyle çalışan bir parçadır. Motor soğutma sisteminde ve ısı kontrol klapelerinde çeşitli termostatlar kullanılır.

Testere:

Testere sapına takılıp çıkarılabilen bir kesme laması bulunan ve metallerin kesilmesinde kullanılan alettir.

Tevzi Makarası:

Ateşleme bobininden gelen yüksek voltajı distribütör kapağındaki uçlara ileten parçadır.

Titreşim damperi:

Krank milinin burulma titreşimlerini önlemek için, krank miline takılan bir parçadır.

Tiptronic:

Vites geçişlerine manüel olarak da kumanda edilmesini sağlayan elektronik kontrollü şanzıman sistemi.

Tork anahtarı:

Cıvata ve somunlar sıkılırken uygulanan döndürme momentini gösteren, göstergeli özel bir anahtardır.

Tork:

Döndürme veya burma çabasıdır. Metre, kilogram veya pound-foot'la ölçülür.

Tork çubuğu (Torsiyon çubuğu):

Bir ucu süspansiyon sistemine bir ucu da şasiye bağlı olan ve burulma yöntemiyle yoldaki engebelerden kaynaklanan sarsıntıyı absorbe eden çubuk.

Torna:

Malzemeye şekil vermek için kullanılan bir makinedir. Malzeme dönerken kalem malzemeye dayatılarak parçadan talaş kaldırır.

TPC - Tire Pressure Control System:

Jant içlerindeki gelişmiş sensörler ile çalışan elektronik lastik basınç kontrol sistemi.

Transistör:

Elektrik anahtarı gibi kullanılan bir elektronik düzendir. Bazı ateşleme sistemlerinde platinlerin ömrünü artırmak için kullanılır.

Trim:

Aracın içinde veya dışında kullanılan genelde metal ve plastikten yapılmış dekoratif parçalar.

Tubeless Lastik (İç Lastiği Olmayan Lastik):

İç lastiği olmayan, janta yapışan lastik yatağı sayesinde havanın tutulduğu lastik.

Turbo (-şarjör) (Süper şarjör):

Motora atmosferik basıncın üzerinde hava vererek küçük hacimlerden büyük güçler alınmasını sağlayan, gücünü egzoz gazının fiziksel etkilerinden alan bir çeşit pompa.

Türbülans:

Hava-yakıt karışımının silindirdeki hızlı dönüş hareketidir.

U**Uçuculuk yeteneği:**

Sıvının buharlaşma kolaylığının ölçülmesidir.

W**Watt:**

Uluslararası güç ölçün birimi. Kilowatt, motorun güç değerini elektrik gücü olarak gösterir. 1 kW= 1.34 ECE= 1.35 PS (DIN).

Ü**Üniversal mafsal:**

Güç aktarma organlarından olan kardan milinde, dönme açısını değiştirebilen birleştiricidir.

Üst ölü nokta (ÜÖN):

Pistonun silindir içinde yukarıya doğru çıkarken, biyel ekseninin silindir eksenine paralel hale geldiği anda durduğu ve ters yönde harekete başladığı noktadır.

Üstten kam mili:

Kam milinin silindir bloğu yerine, silindir kapağının üzerine veya silindir kapağına yerleştirilmesidir.

Üstten supaplı:

Supaplar yanma odasının üzerine silindir kapağına yerleştirilmiştir. I tipi motor.

V

V tipi motor:

Silindirleri V şeklinde, iki eğik düzlem üzerinde bulunan motorlara denir.

V-8 motoru:

Silindirleri V şeklinde, iki eğik düzlem üzerinde dörder dörder sıralanmış olan motordur.

Vakum ölçme aleti:

Otomobil tamiratında emme manifoldu vakumunu ölçerek, motor parçalarının durumunu tespit eden alettir.

Vakum:

Havanın veya diğer maddelerin yokluğu veya eksik oluşudur.

Venturi:

Karbüratör hava boğazındaki daraltılmış kısımdır. Havanın hızını artırarak vakum meydana getirir ve havanın içine benzin karışmasını sağlar.

Verim:

Elde edilen sonuçla sarf edilen gayret arasındaki orandır.

Viskozite:

Sıvıların akmaya karşı direncini gösteren bir terimdir. Kalın bir yağın viskozitesi, ince bir yağın viskozitesinden daha fazladır.

Vites Kutusu:

Sürücüye değişik hız seçenekleri sunan, içinde geri ve ileri vites dişlilerinin bulunduğu bir kutudur.

Volan:

Krank miline bağlanan madeni bir tekerlektir. Aynı zamanda kavramaya yataklık eder ve ilk hareketi vermeye yarayan volan dişlisini de üzerinde taşır.

Vuruntu:

Silindirde karışımın çok hızlı yanması ile meydana gelen çekiçleme şeklindeki vuruntudur.

Vuruntuyu önleyici:

Motorda kullanılan yakıtın vuruntuya dayanıklılık özelliğidir.

y**Yağ keçesi:**

Yağ sızıntısını önlemek için, dönen millere gerekli şekilde yerleştirilmiş contadır.

Yağ pompası:

Motor yağlama sisteminde karterden yağı emerek, motorun yağlanacak parçalarına gönderir.

Yağ segmanı:

Pistonda alt segman veya segmanlardır. Silindirde yağın yanma odasına doğru çıkmasını önleyecek şekilde yapılmıştır.

Yağın incelenmesi:

Silindir duvarlarından aşağı süzülerek, kartere inen sıvı benzinin karterdeki yağı inceltmesidir.

Yağlama sistemi:

Hareketli motor parçalarına yağlama yağı sağlayan sistemdir.

Yakıt deposu:

Otomobilde yakıtı depo etmek için kullanılan metal kaptır.

Yakıt fıskiyesi:

Karbüratörde bir boru olup, şamandıra kabından hava boğazına benzin akıtır.

Yakıt ölçme çubuğu:

Karbüratörde ana emme fıskiyesine yakıt geçiren ana meme deliğini büyütüp küçülten parçadır. Bu sistem yardımıyla motorun çeşitli çalışma şartları için, değişik oranlarda karışım sağlanır. Uç kısmı farklı çaplarda yapılmış bir çubuktur.

Yakıt pompası:

Yakıt sisteminde benzini, benzin deposundan karbüratöre basan pompadır.

Yakıt püskürtme sistemi:

Karbüratörsüz bir yakıt sistemidir. Yakıtı yüksek basınçla emme manifolduna veya silindirlere püskürtür.

Yakıt sistemi:

Otomobilde motorun silindirlerine yanabilecek şekilde buharlaşmış yakıtla, hava karışımı gönderen sistemdir. Yakıt sisteminde yakıt deposu,yakıt boruları,yakıt göstergesi, karbüratör,yakıt pompası ve emme manifoldu vardır.

Yanma odası:

Silindirin üzerinde ve silindir kapağında bulunan, hava-yakıt karışımının yandığı yerdir.

Yanma:

Motorda hava-yakıt karışımının hızla yanmasıdır.

Yaprak yay:

Çelik levhalardan, farklı uzunluklarda yapılarak birbiri üzerine konulma suretiyle meydana gelen yaydır.

Yaş sürtünme:

Yüzeylerine ince bir yağ tabakası sürülmüş iki katı cisim arasındaki sürtünmedir.

Yatak kepleri:

"Motorda yatak kepleri; yerine civatayla takılarak yatakları tutarlar."

Yatak:

Genellikle bir mil üzerinde veya bir delikte bulunan dairevi bir yüzeydir. Mil veya muylu yatağın üzerine veya içine yerleştirilir.

Yay:

Esnek bir parça olup basınç altında büzülür, basınç kalkınca tekrar eski halini alır.

Yaylı emiş supabı:

Bazı iki zamanlı motor karterlerinde dil şeklindeki saç supaptır. Hava-yakıt karışımı yaylı emiş supaplarından kartere girer ve krank muhafazasında basınç artınca supaplar kapanırlar.

Z**Zaman ayarı:**

Motorda supapların zaman ayarının veya ateşleme zamanı ayarının yapılmasına verilen isimdir.

Zımpara macunu:

Yağla karıştırılmış zımpara tozudur. Madeni parçaların alıştırılmasında kullanılır.

Zorlama:

Motorun düşük devirde, gaz kelebeği tam açık durumda ve ağır yük altında çalışmasıdır.